
Teoria de la hisenda pública

Delimitació del sector públic

PID_00243277

Encarnación Perán Moral

Temps mínim de dedicació recomanat: 3 hores

Índex

Introducció	5
1. La intervenció del sector públic en l'economia	9
1.1. La funció assignativa	10
1.1.1. Béns públics	12
1.1.2. Economies externes	14
1.1.3. Els monopolis naturals	17
1.1.4. Informació asimètrica i mercats incomplets	18
1.2. La funció redistributiva	19
1.3. La funció estabilitzadora	20
2. Instruments d'intervenció del sector públic en l'economia ...	23
2.1. La legislació, l'estructura legal	23
2.2. Regulació d'algunes produccions o serveis	23
2.3. El finançament de la seva pròpia activitat	23
2.4. La producció pública de béns i serveis	23
2.5. Transferències de renda	24
3. Les fallades del sector públic	25
4. Delimitació institucional del sector públic	26
5. Indicadors i dimensió del sector públic	27
5.1. Indicadors relatius a les despeses	27
5.2. Indicadors relatius als ingressos	27
Resum	31
Bibliografia	33

Introducció

La teoria de la hisenda pública estudia la intervenció de l'autoritat pública en l'economia de mercat a través dels ingressos, les despeses i les normatives, entre altres instruments que interfereixen en el sector privat. En aquest camp seran objecte d'estudi els imports d'aquests ingressos i despeses, els motius, els conceptes i els agents sobre els quals incideixen aquests moviments, així com les relacions i els fluxos entre tots els agents implicats. Caldrà analitzar com es prenen les decisions, quins criteris s'adopten per prioritzar i preveure quines seran les conseqüències en el conjunt del sistema socioeconòmic.

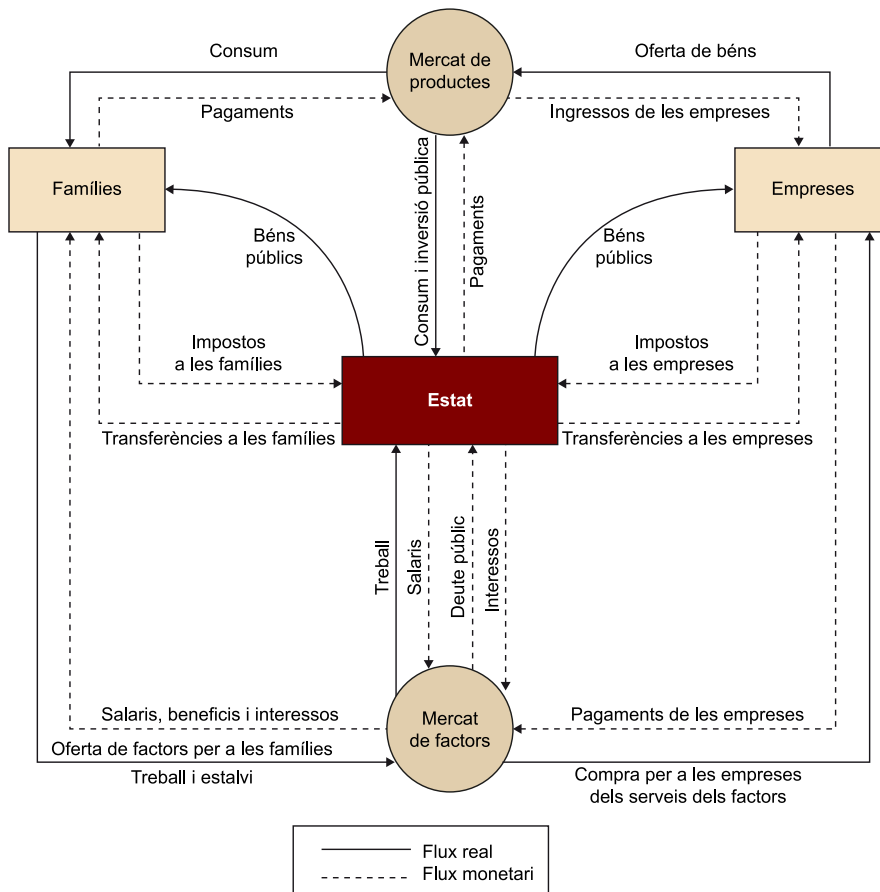
Com en la resta d'àmbit d'anàlisi econòmica, en la teoria de la hisenda pública caldrà tenir en compte dos enfocaments d'investigació i anàlisi: l'enfocament de caràcter positiu i l'enfocament de caràcter normatiu.

La teoria positiva consistirà en l'anàlisi teòrica del funcionament del sector públic, mentre que la teoria normativa oferirà recomanacions per poder triar entre diferents polítiques públiques a l'hora d'assolir uns objectius determinats. Tots dos enfocaments són necessaris i complementaris. En aquest sentit, l'anàlisi positiva és necessària per a dur a terme l'anàlisi normativa, ja que caldrà conèixer les regles de funcionament i els impactes per a fer l'anàlisi positiva de definició de possibles accions i proposar alternatives d'actuació.

En l'àmbit de la hisenda pública s'analitzaran qüestions com les següents:

- La integració del sector públic en l'activitat econòmica, considerant el sector públic un agent econòmic.
- La delimitació del sector públic.
- La justificació de l'existència del sector públic.

El sector públic, els agents econòmics de les administracions públiques, en actuar en un sistema econòmic, duen a terme despeses i obtenen ingressos, de manera que generen fluxos financers i provoquen una sèrie moviments financers, majoritàriament intencionats, però també no intencionats, producte d'efectes indirectes que els fan difícils de quantificar.

Aquesta gràfica defineix de manera resumida els diferents tipus de fluxos que hi ha entre els agents que formen un sistema econòmic, així com la participació i efectes d'aquests agents en el mercat. El sector públic, en aquest cas concret l'Estat, es relaciona amb tots els agents de l'economia en un sentit o en un altre, ja sigui a través del cobrament d'impostos, ja sigui amb el pagament de transferències a través dels diferents mercats.

En els darrers anys, el sector públic s'ha convertit en el major agent econòmic en tots els països desenvolupats. La seva producció participa en el PIB en una proporció major que la de qualsevol altra empresa privada, i les seves decisions afecten tots els ciutadans, totes les empreses, tots els agents. Així, la necessitat d'estudiar aquest "gegant" de l'economia esdevé primordial i prioritària.

L'economia té per objecte d'estudi l'assignació eficient de recursos escassos, i per a resoldre aquesta assignació els economistes es fan 4 preguntes bàsiques:

- **Què s'ha de produir?**

Atesos uns recursos i un nivell tecnològic determinats, la pregunta "Què cal produir?" reflexiona sobre quina quantitat d'un bé determinat s'haurà de produir i quina d'un altre, tenint en compte que els recursos no són il·limitats i que, en augmentar la quantitat que es produeixi d'un bé, caldrà disminuir la de l'altre. En aquest cas, es tracta de béns públics i de béns privats, i en augmentar la producció de béns públics, caldrà disminuir la

de béns privats. El sistema econòmic haurà d'arribar a un punt d'equilibri, un punt òptim, amb recursos assignats a la producció de béns públics i recursos assignats a la producció de béns privats. La decisió de la quantitat que es produeix de cadascun dels béns esdevé fonamental per a arribar a un equilibri, per a poder fer una assignació eficient de recursos escassos.

- **Com cal produir?**

En aquesta pregunta cal respondre qüestions com, per exemple, si cal utilitzar més o menys tecnologia, o menys o més capital humà, però també qüestions sobre el control de la contaminació o l'aprofitament de recursos naturals com a prioritat en la producció.

- **Per a qui cal produir?**

Els diferents tipus de béns produïts beneficiaran uns individus o uns altres; el disseny de les figures tributaries perjudicaran uns individus o uns altres. Així, en funció d'aquests béns i/o tributs es podrà modificar, canviar o redistribuir la renda. Tanmateix caldrà tenir en compte les distorsions sobre els preus relatius que provoquen els impostos i que sovint generen ineficàcies en els mercats.

- **Com es prenen les decisions?**

Hi ha decisions que la societat ha de prendre de manera conjunta, decisions sobre temes que afecten al conjunt de la col·lectivitat i que, per tant, s'han de prendre de manera col·lectiva. Aquestes decisions, però, són molt complexes, ja que cada individu que forma part d'una col·lectivitat té preferències individuals diferents de les de la resta. El sector públic pren les decisions en nom de la col·lectivitat, ja que actua com a representant de la comunitat perquè els seus dirigents s'han triat democràticament i, per tant, les decisions que es prenen són el reflex de la voluntat del ciutadans.

La teoria de la hisenda pública serà doncs l'encarregada d'estudiar les respostes a aquestes preguntes sobre les actuacions del sector públic.

1. La intervenció del sector públic en l'economia

En l'actualitat, les intervencions del sector públic en l'economia són significatives, tenen efectes importants i se centren bàsicament en actuacions “en” i “per als” individus.

En l'economia del benestar, el centre és l'individu. Aquest és, doncs, el subjecte central de les decisions, l'agent clau en l'assignació de recursos i qui determinarà la prioritització de les diferents alternatives en funció dels seus preferències. Però en una societat, la col·lectivitat també ha de ser considerada com un altre agent, ja que no sempre les assignacions individuals són igual d'eficients per al conjunt de la societat. De vegades, el que és just per a un individu, pot no ser-ho per a la col·lectivitat. El sector públic adopta el rol de garant d'allò col·lectiu, i haurà de ser l'encarregat de prioritzar el benestar del conjunt de la societat davant l'individu. Així, el seu objectiu prioritari haurà de ser la maximització del benestar dels conjunt dels individus.

La teoria de la hisenda pública ha debatut àmpliament quines són les raons per les quals ha d'intervenir el sector públic en l'economia, sota quines condicions i per quins criteris ha de regular el seu comportament.

La classificació més àmpliament utilitzada per a definir les intervencions del sector públic en l'economia ha estat la de Richard Musgrave, per al qual el sector públic intervé en l'economia per a desenvolupar les següents funcions:

- **Funció assignativa:** El sector públic intervé realitzant tasques d'assignació de recursos, en principi escassos, i assolint un òptim més eficient que en el cas de la no intervenció pública. El sector públic produeix béns i serveis quan la producció del sector privat és ineficient. El mercat fa una subprovisió quan la provisió és inferior a la que seria òptima, i fa una sobreprovisió quan fa una provisió superior a l'òptima.
- **Funció redistributiva:** Implica una variació de la distribució de la renda i la riquesa per a assegurar la seva adequació al que la societat considera equitatiu o just.
- **Funció estabilitzadora:** la política pressupostària s'utilitza com a mitjà per a mantenir un nivell d'ocupació elevat, estabilitat de preus i creixement econòmic.

A continuació estudiarem detalladament cadascuna d'aquestes funcions.

1.1. La funció assignativa

En la majoria de les economies industrials actuals, la producció i distribució de béns i serveis la duu a terme el sector privat. Es considera que l'assignació de recursos que fa el sector privat és eficient, però en tots aquests països hi ha un sector públic que presta un sèrie de béns i serveis al conjunt de la societat. Per a entendre quin és el paper del sector públic, primer cal veure què fa el sector privat i què no pot fer de manera eficient.

El mercat és el sistema més eficient d'assignació de recursos en el sentit de Pareto, sempre que es compleixin dos teoremes bàsics:

- Si l'economia és competitiva, l'assignació de recursos serà eficient en el sentit de Pareto.
- Hi ha moltes distribucions possibles en el sentit de Pareto, però si es deixa que actuïn lliurement les forces del mercat, s'obtindrà una assignació eficient.

Tal com deia la teoria fonamental de l'economia del benestar, donades unes condicions del mercat competitiu, l'economia assolirà una assignació eficient dels recursos. Aquestes condicions, però, no sempre es compleixen, i hi ha circumstàncies en les quals el mercat falla i no és possible garantir la seva eficiència en l'assignació de recursos. Per exemple, sovint els mercats produeixen una quantitat excessiva d'un bé en detriment d'un altre bé, que passa a ser escàs, o bé la distribució de la renda dels mercats fa que algunes persones no disposin de prou recursos per a sobreviure.

Com hem vist, una de les condicions perquè l'assignació de recursos sigui eficient és que els mercats siguin perfectament competitius. Aquest mercat s'anomena **mercat de competència perfecta**, i té les característiques òptimes per a assolir l'eficiència:

- Hi ha d'haver lliure entrada d'agents als mercats, tant des de la perspectiva de l'oferta com des de la de la demanda. Hi ha d'haver un nombre suficient d'oferents i demandants.
- El comportament de cap dels agents, ja siguin oferents o demandants, no ha d'influir en el conjunt del mercat.
- Els productes són tan similars que el demandant no pot distingir entre els béns produïts per un productor dels béns produïts per un altre productor.
- Cap agent influirà en el preu. Això vol dir que tots els participants del mercat, oferents i demandants, productors i consumidors, hauran d'acceptar el preu d'equilibri del mercat.

Fallada de la competència

Tanmateix, en la realitat econòmica hi ha altres tipus de mercat que poden tenir un cert grau de competitivitat, encara que no siguin perfectament competitius.

El mercat monopolista:

- Els monopolis són mercats en els quals només hi ha un productor (quan en el mercat només hi ha un consumidor, se'n diu monopsoni).
- El comportament del productor influeix en el mercat ja que és l'únic agent des de la perspectiva de l'oferta.
- No hi ha lliure entrada i sortida d'agents.
- El preu del producte el decideix l'oferent. El monopoli, per tal d'incrementar la quantitat de bé venut haurà de disminuir el preu del producte.

El mercat oligopolista:

- Són mercats en què hi ha un nombre reduït de productors.
- Els productors es coneixen entre ells i poden pactar condicions de venda i de producte.
- Els béns produïts per tots els oferents són iguals, el consumidor no pot distingir entre el producte produït per un oferent i el d'un altre.

El mercat de competència monopolística:

- Hi ha un reduït nombre de productors.
- El bé produït per cadascun d'ells és diferent, i el consumidor pot identificar el producte. Cadascun tindrà una marca diferent, encara que hi ha similitud entre ells.

En tots aquests tipus de mercats hi ha algun grau de competència, i es produeixen béns que són del gust del consumidor.

Hi ha unes condicions concretes en les quals el mercat falla, condicions en què l'assignació del mercat no és eficient. En aquests casos, caldrà la intervenció del sector públic per a dur a terme una assignació eficient. Aquestes condicions són l'existència de béns públics, d'economies externes, de monopolis naturals i d'informació asimètrica.

1.1.1. Béns públics

Un bé és públic quan el seu consum és no rival i no excloent.

Per a poder entendre aquestes característiques dels béns públics val la pena analitzar prèviament els **béns privats**, que tenen les característiques de rivalitat i exclusió.

- **Bé rival:** un bé és rival quan, en ser consumit, ningú més en pot gaudir. Per exemple, si un individu menja una poma perquè té gana, cobreix la seva necessitat, i ningú més es veu beneficiat pel fet que hagi deixat de tenir gana. Si algun altre individu té gana, haurà de menjar una altra poma, perquè la primera ja no existeix. Per tant, la incorporació d'un nou consumidor implica necessàriament l'increment de la producció. Segons aquest exemple, si hi ha un consumidor que vol una poma, es produirà una poma, si hi ha dos consumidors que volen dues pomes, s'hauran de produir dues pomes per poder satisfer les necessitats dels dos individus, per què l'increment del consum implicarà necessàriament l'increment de la producció del bé.
- **Bé excloent:** Els béns privats només són consumits pels individus que tenen la propietat del bé. Seguint l'exemple anterior, l'individu que ha comprat la poma és qui la menja, i pot impedir que un altre individu se la mengi perquè ell ha adquirit el títol de propietat d'aquesta poma. Així, el preu reflectirà les preferències de consum, ja que el preu és el reflex de la utilitat marginal que l'individu gaudeix en consumir el bé.

En els casos en què els béns compleixen aquestes dues característiques, hi podrà haver un mercat competitiu: els oferents podran identificar els demanants, podran saber quins són els seus desitjos, quines són les seves preferències, quines són les seves demandes i quina quantitat estan disposats a pagar pels béns. Així mateix, podran identificar la quantitat i la qualitat de producte que els consumidors estan disposats a comprar, perquè el consumidor revelarà les seves preferències. Amb aquest tipus de béns, el mercat farà una assignació eficient de recursos.

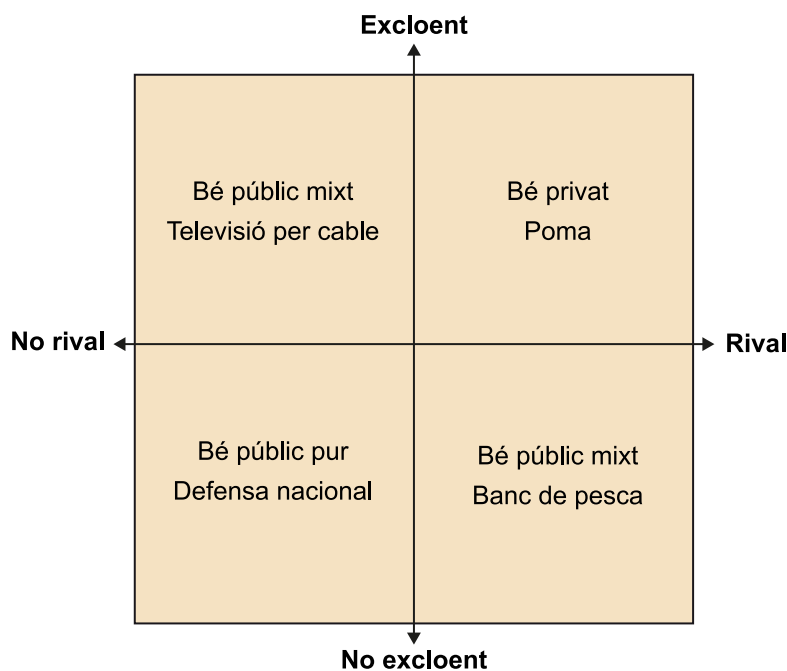
Els **béns públics**, en canvi, són no rivals i no excloents.

- **Bé no rival:** es tracta de béns que, en ser consumits, no minoren el benestar d'un altre consumidor. Per exemple, el benestar que genera passejar per la muntanya o prendre el sol en una platja, no minora el benestar d'un altre individu que estigui passejant o prenent el sol. Es tracta de béns col·lectius i indivisibles. En el consum d'aquest tipus de béns, l'entrada d'un altre consumidor no fa disminuir el benestar de la resta, i per tant no cal incrementar la producció del bé per mantenir el nivell de benestar. Així, no varia el cost de la prestació, tots els individus podran consumir la

mateixa quantitat del bé i no caldrà incrementar la producció per l'entrada de nous consumidors.

- **Bé no excloent:** es tracta de béns en què no es pot excloure cap individu del seu consum. El cost és el mateix sigui quin sigui el nombre de consumidors i no se'n pot impedir el consum per qüestions tècniques. En aquest cas no és possible adquirir el títol de propietat del bé encara que es pagui per ell. Per tant, a l'individu no li cal revelar les seves preferències perquè pot consumir el bé sense expressar la seva voluntat de consum. Això planteja un greu problema per l'oferent: no coneix la demanda i, per tant, l'oferent no sap què ha de produir, ni en quines quantitats, ni amb quina qualitat. El mercat falla, no pot funcionar perquè li falten les claus de revelació de preferències. No hi ha compradors perquè no hi ha res a comprar, i no hi ha referències per a definir els preus ni les quantitats. Davant d'aquesta manca d'incentius, els oferents privats declinaran en la producció i el sector públic haurà d'intervenir per a regular la producció d'aquest tipus de béns.

Els béns que compleixen les dues característiques de no rivalitat i no exclusió són els béns públics purs. Són béns com per exemple la defensa nacional, el far marítim o l'enllumenat públic.

Hi ha un altre grup de béns en què el mercat falla en la seva assignació: els béns públics mixtos, que són els que tenen tant característiques de públics com de privats.

- **Béns públics mixtos no rivals i excloents:** són aquells béns en què l'entrada de un nou consumidor no minora el benestar de la resta, però tècnicament sí que es poden excloure els individus del seu consum. Per

exemple, en la televisió per cable o per ones, l'entrada d'un nou consumidor no farà perdre qualitat de visió de la resta d'usuaris, però l'empresa subministradora del senyal té mitjans tècnics per a impedir-ne l'accés, de manera que els individus que no paguin la quota no puguin visualitzar les emissions. Aquest tipus de béns podrien ser produïts i proveïts pel sector privat amb una assignació eficient dels recursos. Són l'exemple clar que no cal que els béns públics els presti el sector públic; el bé públic és una característica, no una propietat.

- **Béns públics congestionables:** són aquells béns que un nombre delimitat de consumidors consumiran sense rivalitat, però arribarà un moment en què l'alta quantitat de consumidors farà que un nou consumidor faci disminuir el benestar de la resta. Per a gaudir del mateix nivell de benestar caldrà augmentar la producció i, per tant, incrementar el cost marginal i el cost mig per usuari. Aquest tipus de béns són, per exemple, una autopista o el transport col·lectiu. En aquests casos se'n regula l'entrada mitjançant un preu, un peatge d'ús.

La correcció d'aquesta falla del mercat és duu a terme habitualment mitjançant la provisió i/o la producció dels béns per part del sector públic. El problema principal que plantegen els béns públics és que el sector privat no els vol produir perquè no hi ha ningú disposat a pagar el preu del seu cost.

La font de finançament que utilitza el sector públic per a proveir aquests béns solen ser els impostos, figura tributaria que es regula mitjançant la capacitat de pagament del subjectes passius i no a través del principi de benefici (on tributen els individus que es beneficien directament dels serveis). Així, els individus que tenen capacitat tributaria tributaran, i tots els individus que vulguin beneficiar-se dels serveis prestats, ho podran fer. El sector públic utilitzarà la seva autoritat per al cobrament d'impostos per a finançar la prestació del béns públics.

1.1.2. Economies externes

Un bé genera economies externes quan la producció o el consum que en fa l'agent econòmic afecta, de manera involuntària, en sentit positiu o negatiu, a un altre agent econòmic, i sense que aquesta interacció quedi reflectida en el sistema de preus.

En aquests casos, en no quedar incorporat l'efecte en el preu del bé, el mercat farà una provisió ineficient de recursos i no arribarà a l'òptim.

Es poden identificar **4 tipus d'externalitats:**

- **Externalitats de consum positives:**
Aquest tipus d'externalitats tenen lloc quan el consum d'un bé interfereix de manera positiva en altres agents econòmics. En aquestes circumstànci-

Sistema de preus

El sistema de preus ha de recollir els beneficis i perjudicis d'un bé. Si l'individu que paga el bé desconeix l'efecte que té en altres individus, el preu no pot recollir aquest efecte.

es, el mercat no farà una assignació eficient del recursos, sinó que el consum serà subòptim. El consumidor que adquireix la propietat del bé no té en compte el benefici que genera en la resta de consumidors perquè no té una perspectiva global per a conèixer el benefici social, entès com la suma dels beneficis individuals de tots el ciutadans. Així, el benefici individual del comprador del bé és el que es pren com a referència per tal que l'ofertent indiqui el preu del bé.

En aquesta situació el mercat falla. L'únic que pot resoldre el subconsum és el sector públic, que pot tenir la perspectiva global del benefici social generat i pot internalitzar el benefici, ja sigui aprovisionant el bé de manera gratuïta, ja sigui subvencionant els consumidors per tal que amb el seu consum beneficiïn la resta. Un exemple d'aquest tipus de béns són les vacunes: hi ha individus que són al·lèrgics a alguns dels components de les vacunes, però el fet que tothom es vacuni impedeix que els individus que no es poden vacunar s'encomanin de la malaltia, perquè es trenca la cadena de contagis. La majoria de països desenvolupats presten les vacunes de manera gratuïta segons un pla de vacunes nacional.

- **Externalitats de consum negatives:**

Són els casos en què el consum d'un bé afecta de manera negativa a altres agents econòmics. En aquestes circumstàncies, l'assignació de recursos no serà eficient perquè els preus dels béns no tenen en compte el total del cost, el cost social que està generant el consum del bé. El consum serà, doncs, superior a l'òptim perquè el preu serà inferior al que hauria de ser si incorporés tots els costos, els interns i els externs, els individuals i els socials. Un exemple d'externalitat de consum negativa podria ser el consum del tabac. En el cas que no hi hagués sector públic, el demandants igualen el preu que estan disposats a pagar al seu benefici marginal individual, i els oferents igualen el preu al cost marginal de la seva producció. Cap dels dos agents està considerant que el consum del tabac està perjudicant el conjunt de persones que estan al voltant dels consumidors. Per fer eficient l'assignació, el nivell de preus hauria d'incorporar el cost extern que està generant. A l'ofertent, però, no li convé tenir en compte aquest cost, ja que faria augmentar el preu fins que el cost marginal social fos igual al preu, i al demandant tampoc, ja que hauria de pagar un preu més elevat pel consum dels béns. L'actuació del govern anirà en la línia d'internalitzar els costos socials a través d'impostos. Aquests impostos són els anomenats impostos pigouvians¹.

⁽¹⁾S'anomenen impostos pigouvians en honor al significat economista Cecil Pigou.

- **Externalitats de producció positives:**

Quan la producció d'un bé afecta de manera positiva altres agents econòmics es dirà que provoca externalitats de producció positives. En aquest casos la producció serà subòptima perquè no tindrà en compte el benefici social en l'estructura de costos de l'empresa. Per exemple, la producció que realitzen les empreses d'investigació i desenvolupament o d'innovació tecnològica té efectes positius que sobrepassen l'empresa. Si aquesta només té en compte els costos i els beneficis que repercuteixen directament

en ella, la producció serà menor que si comptabilitza els beneficis socials. La intervenció del sector públic consistirà en incentivar la producció minorant els costos de l'empresa, normalment mitjançant subvencions compensatòries.

- **Externalitats de producció negatives:**

És el cas en que la producció d'un bé afecta de forma negativa a altres agents econòmics. L'exemple més clar és la contaminació mediambiental d'algunes empreses, aquestes no tenen en compte el perjudici que estan generant al conjunt de la societat, i per tant faran una sobreprovisió del bé. La intervenció del sector públic ha d'anar en la mateixa línia que en el cas les externalitats negatives de consum, és a dir, internalitzar l'efecte negatiu amb impostos pigouvians fins aconseguir que els costos marginals de l'empresa siguin iguals que els costos marginals socials.

Davant d'aquests efectes, per tal que l'assignació sigui eficient cal internalitzar l'efecte extern, és a dir, cal aconseguir que els preus incorporin l'externalitat generada en altres agents, sigui aquesta positiva o negativa. En la majoria de casos no cal que es deixi de produir el bé, sinó que n'hi ha prou que la generació d'efectes externs sigui coherent amb el cost o el benefici extern que generi. Tanmateix, el sector privat, ni les empreses ni els consumidors, no té les eines per aconseguir aquesta racionalització del mercat, i novament és el sector públic qui té capacitat per assolir-ho. La intervenció del sector públic es pot dur a terme mitjançant impostos, subvencions i regulació.

- Els **impostos correctors** o impostos pigouvians s'apliquen en les economies externes negatives, ja siguin de producció o de consum. La seva funció és igualar el cost de la producció dels béns al cost social que generen. L'import de l'impost ha de ser igual al cost marginal social que ha generat. Per exemple, els impostos especials sobre el tabac o sobre els hidrocarburs són la posada en pràctica d'aquest instrument. El seu objectiu és internalitzar en el preu del producte el cost social que genera la contaminació que emeten. En aquests casos, els consumidors veuran incrementar el preu i, per tant, el seu benefici disminuirà.
- Les **subvencions**: s'entenen com transferències positives cap a un agent econòmic s'apliquen en els casos d'economies positives. El seu objectiu és disminuir el cost per al consumidor de manera que s'iguali el preu del bé al benefici marginal que genera. La subvenció provocarà una disminució del preu del bé, que induirà al demandant a incrementar el consum i a l'oferent a incrementar la producció. Són, per exemple, les subvencions a la investigació o la deducció fiscal dels costos d'investigació de les empreses.
- La **regulació**: es tracta d'estructurar i donar recolzament normatiu a l'actuació de l'Estat per tal de corregir part d'aquests desajustos.

1.1.3. Els monopolis naturals

Els monopolis naturals són una altra falla del mercat, una imperfecció de la competència. En la producció de determinats tipus de béns, les empreses estan subjectes a àmplies economies d'escala en relació a la capacitat d'absorció del mercat, de manera que el cost mig de producció és decreixent per a nivells de producció que poden ser absorbits per el mercat. En aquestes condicions, l'eficiència productiva recomana que sigui una sola empresa qui produeixi el bé per a abastir el conjunt de la demanda. En cas contrari, si són diverses empreses les que produeixen el bé, totes elles tindrien pèrdues.

La raó que això passi és tecnològica. En determinats processos productius hi ha una elevada desproporció entre els costos fixos, que són summament elevats, i els costos variables, que són molt reduïts. Amb uns costos marginals molt reduïts, els costos mitjans són decreixents per a elevades quantitats de béns produïts.

Per exemple, els subministraments d'aigua, gas o energia elèctrica; el transport per ferrocarril o el subterrani com el metro són béns amb un cost fix molt elevat. Per al subministrament de gas, per exemple, els costos fixos consisteixen en les infraestructures necessàries per a extreure el gas del subsòl, amb les maquinàries i la tecnologia que permeti fer l'extracció de la manera més adient. També caldrà dissenyar i construir un sistema de distribució i emmagatzematge, així com un sistema de canalització fins a les llars dels consumidors. El cost del gas com a producte és molt baix, per tant, el cost marginal de produir un centímetre cúbic de gas és molt baix, el cost elevat és el de la infraestructura necessària per a la seva distribució.

L'estructura de costos del ferrocarril és semblant. En aquest cas, els costos fixos són les estacions, les vies, els ponts, els túnels, la maquinària... El fet que entri un nou passatger als vagons té un cost molt baix.

Els empresaris monopolistes, per a maximitzar el seu benefici produiran la quantitat de bé que iguali la seva funció de costos marginals amb la seva funció d'ingressos. Aquesta funció d'ingressos que estarà per sota de la funció de demanda, perquè el monopolista, si vol incrementar les vendes, haurà de disminuir el preu del bé, no és preu-acceptant, i per tant, la funció d'ingressos serà més rígida que la funció de demanda. D'altra banda, el preu que està disposat a pagar el consumidor estarà definit per la funció de demanda del consumidor. En aquest equilibri, el preu de venda serà superior al cost marginal de l'última unitat produïda.

Quan el bé produït en aquests condicions és un bé referent, de primera necessitat per als ciutadans, la diferència entre el cost marginal i el benefici social serà encara més elevada.

Costos mitjans

Els costos mitjans es calculen com el quocient entre els costos totals (CT) i la quantitat (q) de bé produït, essent els costos totals la suma dels costos fixos (CF) i els costos variables (CV).

$$CT = CF + CV; CMe = CT/q$$

Els costos marginals són l'increment dels costos totals en incrementar en una unitat la quantitat de béns produïts.

En aquesta falla del mercat la intervenció del sector públic és molt complicada. L'objectiu de la intervenció haurà d'anar en la línia d'igualar el cost marginal amb el benefici social. Les possibilitats són diverses, el sector públic disposa de diversos instruments, però finalment dependrà de la tipologia del bé subjecte a aquesta estructura de producció i costos. Si el bé és preferent i/o de primera necessitat, el sector públic pot intervenir amb una producció del bé, assumint les possibles pèrdues que generi la producció. Per exemple, en el transport públic col·lectiu, com és el metro o el ferrocarril. Per a altres béns com la distribució d'energia, la intervenció del sector públic consisteix en la regulació del sector.

1.1.4. Informació asimètrica i mercats incomplets

Una de les condicions dels mercats competitius i eficients és l'existència de perfecta informació. La manca d'informació o la seva asimetria, és a dir, que l'oferent o el demandant tingui menys informació que l'altre, fa que els mercats no puguin fer una assignació eficient dels recursos, a causa d'una possible selecció adversa o per risc moral.

- **La selecció adversa** és conseqüència de la manca d'informació d'una de les parts en l'intercanvi del mercat. Per exemple, en el mercat de les assegurances de vida o de cotxes, les empreses asseguradores no coneixen a priori quin és el risc de contingència de cada individu, de manera que establirà el preu de la prima igual per a tots els assegurats. Aquesta política de preus discrimina a favor dels individus que tenen un major risc, ja que pagaran un preu inferior al que pagarien si les empreses d'assegurances en fossin coneixedores. Per tant, aquests individus consumiran més béns que els individus que són coneixedors del seu menor risc. En situacions extremes, el individu de baix risc deixaran de consumir el bé, de manera que els costos de les empreses assegurades incrementaran. En aquest cas, pot donar-se la circumstància que les empreses deixin de prestar el servei a causa dels seus costos elevats, fins arribar fins i tot a desaparèixer el mercat. Davant d'aquestes circumstàncies, el sector públic habitualment utilitza l'instrument de la regulació, obligant, per exemple, al consum del bé. És el cas de les assegurances de vehicles, en què tots els individus estan obligats a consumir l'assegurança per danys a tercers.
- **El risc moral** es dona si a conseqüència del consum del bé es modifica el comportament dels agents, de manera que augmenti la probabilitat que es produeixi la contingència. Un exemple d'això seria la possibilitat d'augment de conducció arriscada a causa de l'existència de la cobertura de l'assegurança. Aquest comportament pot induir a la producció subòptima, fins i tot a la desaparició del mercat. En aquests casos, la intervenció del sector públic pot fer-se a través de la producció del bé. Per exemple, en la cobertura de desocupació. També ho pot fer mitjançant la regulació, com en el cas de l'obligatorietat d'assegurar els vehicles per danys a tercers.

Com hem vist, la intervenció del sector públic per a fer eficient l'assignació de recursos davant l'existència de béns públics, economies externes, monopolis naturals o manca d'informació es dins el marc de la funció assignativa.

1.2. La funció redistributiva

Els ciutadans i els mercats no només valoraran que el sistema econòmic sigui eficient, sinó també que sigui just i equitatiu. El sistema econòmic de mercats de competència perfecta poden fer una assignació de recursos molt eficient, però aquesta pot originar nivells de renda molt dispars entre els individus o situacions de pobresa extrema no desitjades per a cap ciutadà. La majoria de ciutadans acceptarà que algun agent intervingui per a fer més igualitària aquesta distribució de la renda. Tanmateix, la intervenció del sector públic en el sistema econòmic privat amb l'objectiu de canviar la distribució de la renda és molt controvertida.

La distribució de la renda segons les regles del mercat competitiu dependrà de la propietat de la riquesa acumulada o heretada i de la distribució dels factors de producció, incloses les capacitats individuals per a generar ingressos, i estarà determinada pel procés de fixació de preus dels factors. En el mercat de competència perfecta, el preu dels factors serà igual al valor de la seva productivitat marginal o benefici marginal que aporta al procés productiu. En conseqüència, la renda dels individus, com qualsevol altre factor de producció, dependrà de la qualitat del factor, de les hores treballades, de les habilitats i del valor que li atorgui el mercat a aquesta productivitat.

Les teories del benestar i l'òptim de Pareto han definit l'eficàcia econòmica com aquella assignació de recursos en la qual qualsevol altre distribució representarà una pèrdua de benestar per a algun individu, encara que algun altre se'n vegi beneficiat. Si, ran d'un canvi de distribució, algun individu guanya sense que cap altre hi perdi, aquesta nova distribució de recursos serà més eficient que l'anterior, serà un nou òptim de Pareto.

Segons aquesta teoria, una redistribució de la renda mai serà eficient, una redistribució de la renda mai podrà ser un òptim paretià, ja que la redistribució *per se* implicarà que algun individu incrementi el seu benestar a costa que un altre el disminueixi.

El concepte de distribució de la renda justa inclou judicis de valor. Molts filòsofs han deliberat sobre el concepte de justa distribució de la renda. Aquestes deliberacions no són àmbit d'estudi d'aquest manual, però per a qualsevol definició o concepte de distribució justa que s'acabi decidint, l'aplicació econòmica haurà d'afrontar alguns reptes de difícil solució:

- És molt difícil comparar la utilitat que cada individu obté de la seva renda, cadascú té una estructura de prioritats diferents, uns gustos diferents, que

faran que la utilitat que aporta cada unitat de renda es valori també de manera diferent.

- La renda agregada depèn a la vegada de la seva distribució, i pot ser que una variació de la distribució de la renda tingui efectes negatius sobre el total de la renda agregada pel efectes de la ineficiència impositiva (en l'apartat 5.2 del mòdul 3 s'explicarà la ineficiència impositiva).

El sector públic té dos instruments per a intervenir en la redistribució de la renda: despeses públiques i impostos.

- **Despeses públiques:** el sector públic pot canviar la distribució de la renda amb transferències de nivells de renda més elevats cap a nivells de renda inferiors utilitzant:
 - **Transferències monetàries:** Remuneracions als individus amb nivells de renda baixos per tal que millori el seu benestar i, per extensió, el del conjunt de la societat. Per exemple la cobertura de desocupació, les pensions per malaltia, per orfanat...
 - **Transferències en espècies.** Amb aquesta intervenció, el sector públic presta serveis necessaris als individus de nivells baixos de renda, béns que d'una altra manera no els consumirien. Per exemple, l'educació gratuïta o la sanitat.
- **Ingressos públics, sobre tot, impostos:** l'estructura impositiva progressiva modifica la distribució de la renda. Un sistema tributari progressiu grava en major proporció les rendes altes i amb menor proporció les rendes baixes, de manera que, un cop pagats els impostos, la redistribució de la renda de la societat és més equitativa, menys desequilibrada. Per assolir aquest objectiu els impostos han de ser progressius.

1.3. La funció estabilitzadora

L'economia de mercat, els sistemes capitalistes, no arriben per si sols a l'equilibri, sinó que es produeixen oscil·lacions, fluctuacions dels cicles econòmics més o menys intenses, que provoquen importants desequilibris i decreixements, inestabilitat dels preus, desocupació.

Amb la forta globalització dels sistemes econòmics, els impulsos d'inestabilitat es transmeten d'un país a un altre de manera ràpida i fàcil. Això és conseqüència de les autopistes d'informació, ja que la ràpida disponibilitat d'informació fa que les incidències econòmiques es coneguin ràpidament i les relacions interempresarials a llarga distància fan que les oscil·lacions d'una economia es transmetin a la de resta de països. Com diu la dita, "quan els Estats Units esternuden, Europa es refreda". Per això la crisi econòmica del 2008 que es va iniciar als Estats Units, ràpidament es va estendre a nivell mundial.

El paper del sector públic és esmorteir les oscil·lacions i aconseguir un creixement sostenible de l'economia. Les polítiques amb què compta són la política fiscal i la política monetària.

a) **Política fiscal:** són un conjunt d'instruments destinats a aconseguir l'estabilitat i el creixement econòmic des de la perspectiva de l'economia real, amb variacions dels ingressos i despeses públiques en funció de l'objectiu a assolir.

- **Política fiscal expansiva:** consisteix a incrementar la despesa pública i/o a disminuir els ingressos públics, de manera que el saldo sigui una major participació de les despeses del sector públic en l'economia. Amb la política fiscal expansiva es busca un increment dels recursos públics que provoquin, pel seu efecte multiplicador, un increment de la renda disponible dels individus, que d'aquesta manera incrementaran la seva demanda, el seu consum de l'oferta de les empreses, i provocaran així l'increment del PIB i la disminució de la desocupació. Aquest tipus de mesures s'han utilitzat al llarg de la història econòmica, però també se n'ha "abusat", de manera que hi ha hagut un increment excessiu del deute públic que provoca efectes negatius en l'economia.

- **Política fiscal contractiva:** consisteix en la disminució de la despesa pública i/o increment dels ingressos tributaris i s'aplica en fases de creixement del cicle econòmic. En aplicar-se després d'un cicle de polítiques fiscals expansives, el sector públic aconsegueix equilibrar les seves finances i eixugar els dèficits i deutes que ha causat la política fiscal després d'un cicle expansiu de la despesa. No fer-ho en aquest ordre intensifica els desajustos econòmics. El problema al llarg de la història ha estat que aquestes polítiques no s'han arribat a aplicar en el moment en què corresponia. Cap govern ha tingut la valentia d'apujar els impostos o abaixar la prestació de serveis en fases creixents del cicle econòmic, sinó que han aplicat les polítiques de restricció en moments en què era econòmicament necessària una política fiscal expansiva. Amb aquestes polítiques restrictives en fases del cicle decreixent el que s'ha aconseguit és intensificar la recessió. Els instruments que utilitza la política fiscal són:

- **Estabilitzadors automàtics:** són impostos i despeses que actuen davant les oscil·lacions de l'economia de manera anticíclica. Per exemple, les prestacions per desocupació. En fase decreixent de l'economia, quan incrementen les taxes de desocupació, les rendes substitutives que perceben les persones desocupades els permeten continuar consumint béns i serveis, de manera que s'evita intensificar la caiguda del consum de l'economia.
 - Despeses públiques en producció de béns i serveis o en transferències dineràries a l'economia².

⁽²⁾ *laissez faire* J. Keynes proposa el següent exercici: "Si el tresor públic americà omplís ampolles buides amb bitllets bancaris, les enterrés en mines de carbó i després omplís les mines amb brossa i deixés que les empreses privades, seguint els principis del, desenterrés sin de nou els bitllets, no hi hauria desocupació i, amb l'efecte multiplicador, la renda real de la societat incrementaria".

Contingut complementari

El màxim defensor de la política fiscal va ser John Mayrenal Keynes.

- Impostos, l'eina més important de la política fiscal. L'oscil·lació ha de ser anticíclica: quan l'economia esta en fase recessiva, els impostos han de ser flexibles i a la baixa, cal disminuir la recaptació per a incrementar la renda disponible dels ciutadans consumidors; en canvi, quan ens trobem en fase d'auge econòmic, els impostos han d'incrementar la recaptació per a compensar els períodes de crisi.
- **Política monetària:** igual que política fiscal, la política monetària consisteix en un conjunt d'instruments destinats a corregir l'estabilitat i impulsar el desenvolupament econòmic; la diferència entre l'una i l'altra rau en els instruments emprats.

La política monetària intervindrà en l'economia a través de l'oferta monetària, el tipus d'interès o el tipus de canvi amb les monedes estrangeres i els seus efectes finals sobre el nivell de preus i de salaris. Els instruments de política monetària són principalment:

- El tipus d'interès³: es pot ajustar el tipus d'interès per a modular el consum, de manera que, quan calgui incentivar el consum del ciutadans baixarà el tipus d'interès per tal que els ciutadans s'animin en el consum.
- Instruments destinats a incrementar la base monetària com son l'emissió de moneda, o l'emissió de deute públic.

⁽³⁾ Cal tenir en compte que en l'economia totes les variables estan interrelacionades. La variació d'un component afecta la resta, de manera que, de vegades, els efectes d'una mesura econòmica no són els desitjats. Abans de prendre la decisió d'abaixar el tipus d'interès o incrementar la cobertura de l'atur cal analitzar tots els possibles impactes per a poder mesurar l'objectiu.

2. Instruments d'intervenció del sector públic en l'economia

El sector públic disposa de diferents instruments i compta amb diverses variables per a intervenir i incidir en el funcionament de l'economia per a atènyer els objectius que s'hagi proposat. Ens els subapartats següents s'enumeren aquests instruments de manera sintètica.

2.1. La legislació, l'estructura legal

Una de les funcions prioritàries del sector públic és la de legislar, és a dir, definir i fer complir les lleis i normatives. L'objectiu d'aquestes normatives ha de consistir en definir un marc apropiat per a les transaccions del mercat, garantint la confiança entre els agents, mantenint les condicions de competitivitat en què se sustenten les relacions contractuals i garantint la qualitat dels béns. Aquest instrument consistirà en una estructura o compendi legal de normes i una estructura jurídica i policial per a garantir el seu compliment.

2.2. Regulació d'algunes produccions o serveis

El sector públic es dota d'instruments per a garantir el funcionament correcte de les transaccions en els mercats per a assegurar les correctes condicions de l'oferta i la demanda de béns i serveis, especialment quan la informació no és perfecta. Els instruments són l'estructura legislativa, normes contra la informació enganyosa, relacionades amb la contaminació, les titulacions específiques per l'exercici de determinades professions o la regulació de l'oferta de determinats sectors productius sensibles per al sistema econòmic i social com ara la regulació del sistema financer, del transport o de les telecomunicacions.

2.3. El finançament de la seva pròpia activitat

Els ingressos que obté el sector públic per a finançar les seves activitats, ja sigui en forma d'impostos, ja sigui per transferències de qualsevol tipus, afecten els consumidors i productors minorant la seva renda disponible. El finançament de les actuacions públiques modifica l'assignació de recursos que s'obté del mercat.

2.4. La producció pública de béns i serveis

En aquest tipus d'instruments, el sector públic utilitza capital de propietat estatal i empleats públics per produir béns i serveis. Produeix tres tipus de béns:

- Béns públics purs com la defensa nacional
- Béns preferents com l'educació o la sanitat

- Serveis financers com el finançament d'activitats de caràcter prioritari, com el finançament de la construcció d'habitatges socials o activitats d'investigació.

2.5. Transferències de renda

Les transferències de renda són l'instrument utilitzat habitualment per a implementar les polítiques redistributives. Es tracta d'una transferència de renda d'agents amb nivells de renda superiors cap a agents amb nivells de renda inferiors. En principi, les transferències monetàries només haurien d'afectar l'assignació de recursos en modificar la renda disponible del individu i no haurien d'incidir en els preus relatius dels factors de producció ni dels béns. A la pràctica, però, aquesta modificació de la renda disponible d'alguns individus incideix en el consum en actuar com a complements a la renda dels salaris i per tant incidint sobre el consum agregat.

3. Les fallades del sector públic

Fins ara s'ha justificat la intervenció del sector públic en l'economia per les fallades del mercat, però el cert és que el sector públic també falla, i és molt important tenir-ho en compte, perquè si l'objectiu és que el sector públic actuï per a evitar les ineficiències en el mercat, cal conèixer les seves pròpies ineficiències per a corregir-les. Cal fer autocrítica per a poder millorar.

Les causes de les incapacitats del sector públic són:

- **Informació limitada:** Molt sovint els governs no disposen de la informació adequada per a prendre decisions eficients i, per al benefici de la majoria, actua sabent que comet ineficiències. Per exemple, en els programes de substitucions de la renda per minusvalidesa, el sector públic actua per a compensar la incapacitat d'obtenir rendes, però si els individus actuen de mala fe, la incapacitat no és certa i és difícil de demostrar, el sector públic acaba prestant el subsidi per a benefici del conjunt de persones amb incapacitats i minusvalies, tot sabent que algunes d'elles no en tenen cap, però evita perjudicar les que sí en tenen i que són vulnerables.
- **Control limitat sobre alguns costos.** És possible que el control sobre determinats costos sigui difícil i les empreses s'aprofitin aquesta situació per a incrementar els preus i costos. Per exemple, en els casos de les obres públiques, en què els preus poden ser difícils de calibrar.
- **Control limitat de la burocràcia:** és possible que no tots els treballadors de l'administració actuïn amb zel davant dels costos innecessaris i la manca de control, i els comportaments del buròcrata poden fer que les despeses siguin superiors a les que haurien de ser.
- **Limitacions dels processos polítics.** De vegades els polítics poden actuar per a beneficiar determinats grups de pressió, lobbys, encara que només sigui per finançar campanyes polítiques cada cop més elevades, que fan ineficient l'actuació del sector públic.

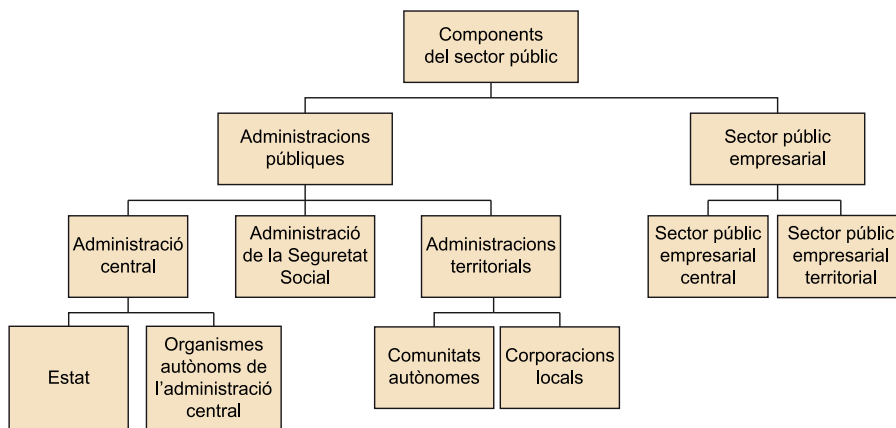
Contingut complementari

Per desgracia, a Espanya han estat famosos els casos de corrupció de l'administració pública per manca d'informació, de control i de rendició de comptes.

Segons alguns autors detractors de la intervenció del sector públic en l'economia, com el premi nobel Milton Friedman, aquestes quatre fallides haurien de ser suficient perquè el sector públic deixés d'intervenir en l'economia privada, ja que, segons ell, els costos que genera la seva intervenció són molt superiors al beneficis. En la realitat política i econòmica, però, els governs han desenvolupat processos per a intentar minimitzar aquest costos i maximitzar els beneficis de la seva intervenció.

4. Delimitació institucional del sector públic

Els elements institucionals que componen el sector públic d'un país democràtic són:

5. Indicadors i dimensió del sector públic

Per a poder conèixer la grandària, el nivell d'activitat i ressaltar els resultats del sector públic s'utilitza la visió sintètica, objectiva i quantificable dels indicadors, que ens permeten obtenir la informació, mesurar i avaluar l'actuació del sector públic.

Hi ha dos tipus d'indicadors del sector públic, i ambdós tenen l'objectiu de dimensionar-lo:

- Indicadors relatius a les despeses.
- Indicadors relatius als ingressos.

5.1. Indicadors relatius a les despeses

Aquests indicadors es basen en la despesa del sector públic per a quantificar la seva dimensió:

- Despesa pública sobre el PIB: aquest indicador mostra els recursos que generen les administracions públiques.
- Despesa pública per càpita: permet relativitzar la despesa del país sobre el total de població a qui presta els seus serveis.
- Valor afegit respecte del PIB: mostra la contribució directa del sector públic en la formació de la producció del país.
- Ocupació pública respecte del total d'ocupats: aquest indicador mesura el pes de l'ocupació del sector públic respecte del total de l'ocupació del país.
- Formació bruta de capital públic respecte de la formació bruta de capital del conjunt del país: relativitza el pes de la inversió pública respecte de la del conjunt d'inversió del país.

5.2. Indicadors relatius als ingressos

Aquests indicadors es basen en els ingressos del sector públic per a finançar-se:

- Pressió fiscal: ingressos tributaris respecte del PIB. És l'indicador més utilitzat perquè és senzill de calcular i d'entendre i permet comparar el pes dels tributs entre diferents països i en diferents moments del temps, analitzar l'evolució tributària.

- Càrrega fiscal: ingressos tributaris sobre la renda. Aquest indicador analitza el pes tributari que suporten les famílies.

Pressió fiscal d'alguns països de l'OCDE

	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Austràlia	28,2	30,4	29,9	25,6	26,3	27,3	27,5	...
Àustria	41,1	42,1	40,9	40,8	41,0	41,7	42,5	43,0
Bèlgica	42,6	43,6	43,1	42,4	43,0	44,0	44,7	44,7
Canadà	34,9	34,9	32,3	30,4	30,2	30,7	30,5	30,8
Dinamarca	46,5	46,9	48,0	45,3	45,4	46,4	47,6	50,9
Finlàndia	44,5	45,8	42,1	40,8	42,0	42,7	43,7	43,9
França	41,9	43,1	42,8	41,6	42,9	44,1	45,0	45,2
Alemanya	36,2	36,2	33,9	35,0	35,7	36,4	36,5	36,1
Grècia	27,7	33,2	31,2	32,0	33,5	34,5	34,4	35,9
Irlanda	31,8	30,9	29,2	27,5	27,4	27,9	29,0	29,9
Itàlia	38,6	40,6	39,1	41,8	41,9	43,9	43,9	43,6
Japó	26,4	26,6	27,3	27,6	28,6	29,4	30,3	...
Noruega	40,0	41,9	42,6	41,9	42,0	41,5	40,5	39,1
Portugal	29,4	31,2	30,9	30,6	32,5	32,0	34,5	34,4
Espanya	31,3	33,4	35,3	31,5	31,3	32,1	32,7	33,2
Suïssa	45,6	49,0	46,6	43,2	42,5	42,6	42,8	42,7
Suècia	25,5	27,6	26,5	26,5	27,0	26,9	26,9	26,6
Turquia	16,8	24,2	24,3	26,2	27,8	27,6	29,3	28,7
Regne Unit	31,9	34,7	33,8	32,8	33,6	33,0	32,9	32,6
EUA	26,4	28,2	25,9	23,2	23,6	24,1	25,4	26,0
Mitjana OCDE	33,6	34,2	33,9	32,8	33,3	33,8	34,2	...

Font: OCDE

Pes de la despesa pública sobre el PIB

	2014	2015
Austràlia	36,44	..
Àustria	52,57	51,68
Bèlgica	55,08	53,98
Canadà	39,72	41,16
Dinamarca	55,97	55,66

Font: OCDE

	2014	2015
Estònia	37,97	39,53
Finlàndia	58,09	58,26
França	57,32	57,01
Alemanya	44,29	43,91
Grècia	50,65	55,34
Hongria	49,84	50,72
Islàndia	45,66	43,01
Irlanda	38,56	35,14
Israel	41,21	..
Itàlia	51,22	50,5
Japó	42,02	..
Luxemburg	42,41	41,54
Noruega	45,63	48,62
Portugal	51,7	48,26
Espanya	44,47	43,32
Suïssa	51,74	50,44
Suècia	33,74	..
Regne Unit	43,91	43,24
EUA	38,07	..
Mitjana OCDE	44,4	..

Font: OCDE

El grup Think Tank Civismo fa un interessant exercici en què mesura el nombre de dies que treballa cada persona per a pagar els impostos. Es tracta d'una aproximació al càlcul de la càrrega fiscal dels individus. Així, per a l'any 2015, aquest grup va calcular que dels 365 de l'any es van treballar:

Destinació dels rendiments	Dies treballats
Per a pagar l'IRPF	38 dies
Per a pagar l'IVA	25 dies
Per a pagar la Seguretat Social	102 dies
Per a pagar impostos especials	11,5 dies
Per a consum propi	183 dies

Font: Día de la Liberación Fiscal 2015, Think Tank Civismo

Destinació dels rendiments	Dies treballats
Total	365 dies

Font: Día de la Liberación Fiscal 2015, Think Tank Civismo

Pes del deute públic sobre el PIB. 2015

Espanya	99,8
Alemanya	71,2
Regne Unit	89,2
França	95,8
Itàlia	132,7
Portugal	129
EUA	105
Japó	249,11

Font: www.Datosmacro.com

Resum

El mercat de competència perfecta farà una assignació eficient de recursos, però, en determinades situacions, aquest mercat falla. Aleshores se li demana al sector públic que intervingui en l'economia de mercat.

S'encarreguen tres funcions al sector públic: funció assignativa, funció redistributiva, funció estabilitzadora.

La funció assignativa és l'encarregada de corregir les falles del mercat...

- Per a proveir béns públics, que són béns no rivals i no excloents.
- Per a proveir béns que generen les economies externes.
- En l'existència de monopolis naturals.
- En l'existència d'informació asimètrica.

La funció redistributiva té per objectiu canviar la distribució de la renda que s'obté del mercat perquè es considera poc equitativa.

La funció estabilitzadora té per objectiu esmorteir les oscil·lacions de l'economia i assegurar el seu creixement sostenible.

Bibliografía

Albi, E.; Contrera, C.; González-Páramo, J. M.; Zubiri, J. (1992). *Teoría de la Hacienda Pública*. Barcelona: Ariel Economía.

Albi, E. (2012). *Sistema fiscal español*. Barcelona: Ariel.

Anderson, G. (2010). *Introducció al federalisme fiscal: una anàlisi comparativa*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut d'Estudis Autònoms.

Berechet, C. (2015). *Día de la Libreación Fiscal 2015*. Think Tank Civismo.

Braña, F. J. (2006). *Descentralización y eficiencia. Los límites del federalismo económico*. Colección Mediterráneo Económico (vol. 10).

Catells, A. (1987). *Hacienda Autonómica*. Barcelona: Ariel.

Comisión de expertos para la reforma del Sistema Tributaria Español (febrero 2014). Informe.

Esteller, A. (coord.) (2015). *Economía de los impuestos*. Madrid: Ediciones Universitarias McGraw Hill.

García Villarejo, A.; Salinas, J. (1992). *Manual de Hacienda Pública General y de España*. Madrid: Tecnos.

IGAE (2103). *Avance de la actuación económica y financiera de las administraciones públicas*. Ministerio de las Administraciones Públicas.

Melguizo, A. (2009). ¿Quién soporta las cotizaciones sociales empresariales y la fiscalidad laboral? Una panorámica de la literatura empírica. *Revista de Economía Pública*, 181-88. Madrid: Instituto de Estudios Fiscales.

Musgrave, R. A.; Musgrave, P. B. (1992). *Hacienda Pública. Teórica y Práctica*. 5ª Edición. Madrid: Mc Graw Hill.

Oates, W. (1972). *Federalismo Fiscal*. Madrid: Instituto de Estudios de Administración Local.

OCDE (septiembre 2014). *Estudios Económicos de la OCDE*. España. Visión General. OECD.

Stiglitz, J. (2015). *Economía del Sector Público*. Barcelona: Antoni Bosch Editor.

